

KONGL. MAJ:TS BEFALLNINGSHAFVANDES

uti

Östergöthlands Län

till

KONGL. MAJ:T

i underdänighet afgifna

EMBETS - BERÄTTELSE

för åren 1848, 1849 och 1850.

STOCKHOLM, 1853.

P. A. NORSTEDT & SÖNER,
Kongl. Boktryckare.

INLEDNING TILL

Kongl. Maj:ts befallningshafvandes femårsberättelse för åren ... – Stockholm, 1823-1857.

Täckningsår: 1817/1821-1851/55.

Kungl. Maj:ts överståthållares i Stockholms stad och Kungl. Maj:ts befallningshavandes i Sveriges län till Kungl. Maj:t femårsberättelser. Vissa femårsperioder finns även tabellbilagor.

Berättelserna innehåller följande avdelningar:

- Länets allmänna beskaftenhet
- Innevånare
- Näringar
- Politisk författning
- Städer

Efterföljare:

Bidrag till Sveriges officiella statistik. H, Kungl. Maj:ts befallningshavandes femårsberättelser, jämte Sammandrag för åren ... på Nädigaste befallning utarbetad och utgivet av Statistiska centralbyrån. – Stockholm, 1863-1912. Täckningsår: 1856/60-1901/05 = N.F., [1]-10.

Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes uti Östergöthlands Län till Kongl. Maj:t i underdånighet afgifna Embets-berättelse för åren 1848, 1849 och 1850. Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) 2010. Vid digitaliseringen har en innehållsförteckning skapats och lags till.

KONGL. MAJ:TS BEFALLNINGSHAFVANDES

uti

Östergöthlands Län

till

KONGL. MAJ:T

i underdänighet afgifna

EMBETS - BERÄTTELSE

för åren 1848, 1849 och 1850.

STOCKHOLM, 1853.

P. A. NORSTEDT & SÖNER,
Kongl. Boktryckare.

INNEHÅLL

Underdånig berättelse

	Sid.
§ 1. Länets allmänna beskaffenhet.....	3.
§ 2. Invånare.....	3.
Folkmängden.....	3.
§ 3. Näringar.....	5.
Landthushållningen.....	5.
§ 4. Binäringar.....	6.
§ 5. Allmänna anstalter.....	7.
Östgötha Enskilda Bank.....	8.
§ 6. Städer och Köpingar.....	9.
Norrköping.....	9.
Linköping.....	10.
Söderköping.....	11.
Wadstena.....	11.
Skenninge.....	11.
Motala Köping.....	12.
Waldemarsviks Köping.....	12.

Tabellbilaga

Tabell för Städerne inom Östergötlands Län för åren 1848 till och med 1850

Tabell för Landet inom Östergötlands Län från och med åren 1848 till och med 1850

Underdånig Berättelse om tillståndet i statistiskt och ekonomiskt
hänseende inom Östergötlands Län för åren 1848, 1849
och 1850.

§ 1.

Länets allmänna beskaffenhet.

Den korta tidrymd, denna underdåniga berättelse omfattar, har icke frambringat någon väsendtligare förändring uti Länets allmänna beskaffenhet. Det tilltagande intresset för åkerbruket kommer sannolikt att i en icke så aflägsen framtid verka förändringar i Länets utseende. Laga skiftena fortgå alltjemnt och i den mån, desamma fullbordas, förökas odlingsföretagen, ofta på skogarnes bekostnad, pryddigare och sundare boningshus uppväxa, omgifna af trädplanteringar, och landet tillegnar sig allt mer och mer ett förmögnare utseende.

Genom nådigst meddelte statsanslag och bidrag af Länets invånare hafva betydliga vägomläggningar inom Länet blifvit verkställda på stora vägen emellan Norrköping och Grenna; och inom några år blifver denna väg derigenom, i förening med fortgående arbeten i samma syftning, befriad från alla större backar.

§ 2.

Invånare.

Folkmängden inom Länet utgjorde vid 1850 års slut 220,546. Således har invånarnes antal sedan 1847 förökats med 3,455, ehuru utflyttningarne till Norra Amerika fortgått och varit talrikare än de föregående åren. För dylika utflyttningar hafva pass härifrån uttagits:

År 1848 af Mank.	49	Qvink.	41	Barn	49	Summa	49.
» 1849 » »	134	»	412	»	416	»	362.
» 1850 » »	415	»	93	»	82	»	290.

Dessa utflyttningar hafva synnerligast ägt rum från Länets skogsbygd, och de orsaker, som den förra underdåniga berättelsen dertill angifver, hafva fortfarande bekräftat sig. Hoppet om rikare bergning med mindre besvär, förstöradt genom de rykten, som sättas i omlopp om de friheter och fördelar, hvilka der skola vara att vinna, samt stadfästadt genom de från förut utflyttade anhörige och vänner inkomne underrättelser, torde få anses såsom den hufvudsakligaste anledningen.

Den allmänna bildningen gör onekligt allt mer och mer framsteg bland allmogen och snart nog torde det höra till undantagen att bland allmogen finna någon, som ej kan skrifva och något räkna; men, i samma mån bildningen i detta afseende tilltager, inträder jemväl begäret hos allmogen att i klädsel, bostad och lefnad likna den så kallade herreklassen. Vålmågan inom den besuttne delen af allmogen synes, detta oaktadt, vara god och jemnförelsevis bättre än bland öfrige klasser. Såsom ett bevis derpå torde kunna åberopas, att högst få försäljningar af utmätte fastigheter under ifrågavarande tid förekommit, att lagsökningarne aftagit, och att, ehuru de allmänna låneinrättningarne mycket af allmogen anlitas, hafva likväl de skulder, därför lagsökning behöft göras, oakortadt utgått. Lydnad för lagarne och den bestående ordningen är i allmänhet förenad med folkets lynne.

Eders Kongl. Majts nådiga Förordning om fattigvården i riket den 25 Maj 1847 har, oansedt hvad deremot anförts, onekligen haft en välgörande verkan på ordningen inom fattigvårdsväsendet. Vål hafva afgifterna till fattigvården inom kommunerna förökats, men så har äfven tiggeriet betydligt aftagit och mera sällan påträffas någon bettlande, tillhörande Länets egne invånare; ordning har införts uti förvaltningen af fattigvårdens tillgångar; och den verkliga nödstälde ser sina nödvändigaste behof afhjelpade. Ännu återstår likväl mycket att önska, men sedan kommunerna vant sig vid tillämpningen af författningen och blifvit dermed mera hemmastadde, sedan de insett behofvet af att, såvidt görligt är, ordna sin fattigvård på grunden af arbete, och sedan den nådigst utlofvade lagen för behandling af sådana sysslolöse personer, som icke dömts för gröfre brott men icke vilja arbeta, erhållits, torde de egentlige resultaten af den nya författningens företräden visa sig.

De inom Länet under den ifrågavarande tiden begångna brott hafva egentligen varit emot äganderätten. Ett och annat gröfre brott har väl äfven förekommit, men antalet deraf föranleder icke någon särskild anmärkning. Förhållandena i berörde hänseenden finnas uti Hans Excellens Justitie Statsministerns underdåniga berättelse utredda och torde således icke här tarfva

någon närmare redogörelse. På sätt Eders Kongl. Maj:ts Styrelses öfver Fångelser och Arbets-Inrättningar underdåniga berättelser innehålla, har antalet af häktade personer under de år, denna underdåniga berättelse omfattar, varit mindre än de föregående åren. Orsaken härtill torde kunna hemtas dels från tillämpningen af cellsystemet, såsom afskräckande och korrigerande, dels från en mera ordnad fattigvård, dels ock från lyckligare år och större allmänna och enskilda arbetsföretag.

Fylleriförseelser hafva varit sällsynte och bränvinsupandet har oförnekligen inom detta Län aftagit.

§. 3.

Näringsar.

Landthushållningen är den hufvudsakligaste näringsgrenen inom provinser och förtjenar den största uppmärksamhet i anseende till jordmånens i allmänhet goda beskaffenhet. Också synes hågen för förbättringar inom jordbruket med hvarje år växa. Det nit och den omtänka, som Hushållnings-Sällskapet derät egnar, de lärdomar som från landtbruksskolan kringspidas och de exempel, som från en och annan enskild egendom, der en förbättrad landthushållning införts, erhållas, torde med skäl tillräknas förtjensten af denna väckelse. I en icke så aflägsen framtid skall ostridligen Östergötlands landthushållning stå på en för ett decennium sedan icke anad höjd. Det reguliera cirkulationsbruket är i allmänhet ej antaget, men dess företräden börja allt mer och mer vinna uppmärksamhet och torde slutligen blifva en oundviklig följd af de odlingar, som år från år företagas, hvarigenom ersättning måste sökas för förlusten af de naturliga ängarne.

Råg utgör hufvudsädet för Länet; men blandsäd af svartbafra och korn sås jemväl mycket, äfvensom på vissa trakter hvete och korn, det sednare slaget synnerligast tvåradigt. Ärtor odlas ej så mycket som i äldre tider och potatesutsädet har, i följd af den i denna rotfrukt 1846 yppade och ännu ej försvunna sjukdom, förminskats med flera tusen tunnor.

Ängsvattningarne hafva fortfarande lemnat bidrag till rika afkastningar och vunnit flera sympatier, men de naturliga ängarne synas allt mer och mer försvinna och ersättas af artificiella.

Skogarne, som, hvad angår de under allmän vård befintlige, äro i ett godt och vårdadt skick, bevaras åt framtiden på många större egendomar, men

medtagas deremot på de mindre hemmanen öfver höfvan. De största härjningarne derå verkställas genom svedjande. Återplantering och frösådd äro sällsynte.

I likhet med den anda, som på så många andra håll gjort sig gällande, har äfven ladugårdsskötsel, såsom grundval för ett gifvande åkerbruk, börjat att här i Länet allt mer och mer tillägna sig uppmärksamhet och vinna framsteg. De uppgifna kornas antal utgjorde år 1850: 3,073 st. flera än år 1847, äfvensom oxarnes antal förökats, då deremot hästarnes antal förminskats.

Af bergverken inom Länet intager Åtvidabergs kopparverk det första rummet. Det drifves med fortfarande kraft och förmån.

Handeln vinner i liflighet i samma mån som landtmannens inkomster förökas; och då sädens priserna under de ifrågavarande åren varit goda, har detta äfven verkat välgörande för handeln. På landet hållas så kallade torgdagar på flera ställen, der landtmannavaror af alla slag omsättas.

De öppna bodarne på landet förökas, deraf likväl hittills icke något menligt inflytande försports, men dessa torde likväl gemensamt med gårdfarihandeln bidra till förökande af lyxen.

Rörelsen på Götha kanal fortfar att tilltaga, likasom Motala mekaniska verkstad allt mer och mer utvidgar sin verksamhet samt, under en klok förvaltning och utmärkt skicklig ledare, frambringar produkter, de der vinna afättning äfven utom rikets gränser. Arbetena kunna i flera hänseenden mäta sig med Engelska tillverkningar. Verkstaden sysselsätter 318 mantalsskrifne arbetare.

§ 4.

Binäringar.

I detta hänseende är föga förändrad sedan den förra underdåniga berättelsen afgafs. Salpeter-närningen synes än mer aftyna, och bränvinspannornas antal har förminskats; de uppgingo år 1847 till antalet 3,832 och år 1850: 3,008, deraf 21 st. tillhörde städerna. Af de på landet anlagde brännerier hafva blott 36 drifvits med ånga. De flesta mindre brännerier funnos inom Kiuda och Ydre häraders fögderi eller 805 stycken på samma gång som det minsta antalet brännerier eller 52 stycken varit inom Wikbolandets fögderi. Tillgångarne på skogseffekter uti förra fögderiet och brist deraf i det sednare torde belysa orsaken till den anmärkte skillnaden.

Så vida potatessjukdomen ej får tilläggas den hufvudsakliga anledningen till förminskningen i bränvinsbränneriernas antal, så måste den hafva en moralisk orsak, helst det, alla försök oansedt, icke lyckats bevisas att bränvinsbränningen är utan nytta för åkerbruket. Det torde fast heldre, ty värr, vara fullt ådagalagdt, att en egendom icke kan utau betydliga uppoffringar erhålla ett efter rationella grunder fullt ordnadt åkerbruk med mindre bränvinsbränning derjemte utöfvas, intill dess egendomarne kommit till hög kultur.

§ 5.

Allmänna anstalter.

Detta Län lemnar större statsbidrag än något annat Län i riket, och få Län torde förete restantier till det ringa belopp som detta. De utgöras hufvudsakligast af böter och bristande, på konkurser beroende, arrenden. Folket erlägger i allmänhet i rättan tid och ordentligt sina skatter.

Skjutsningsbestyret utgöres vid 36 stycken gästgifvaregårdar inom Länet genom entreprenad. Således hafva skjutsentreprenörernes antal sedan 1847 ökats med 3 stycken. Ehuru de skjuts-skyldige lemna icke obetydliga bidrag till entreprenörerne, tillskyndas dem dock derigenom en större lättnad i skjuts-tungan. I allmänhet hafva dock de resande icke någon fördel af skjutsentreprenaderna, ty entreprenörerne åtaga sig vanligen skjutsen i afsigt att derpå erhålla den största möjliga vinst och skaffa sig dåliga hästar. Då resande, af fruktan att blifva invecklade i rättegång, sällan anföra klagomål öfver det sätt, på hvilket de fortskaffas, och Kongl. Maj:ts Befallningshafvande icke äger genom kronobetjeningen besigtiga och kassera entreprenörernes hästar och fordon, kan någon rättelse i berörde hänseende svårigen åstadkommas. Om de hästar och fordon, som vid skjutsentreprenad begagnas, blefvo dessförinnan besigtigade och antagne och, då de befunnos oduglige, kasserade, samt Kongl. Maj:ts Befallningshafvande ägde magt att genom kronobetjeningen tillse underhållet deraf, skulle inrättningarne vara af obestriddig fördel såväl för de skjuts-skyldige som för kommunikationerna.

Af allmänna anstalter inom Länet förtjenar onekligen Hypotheks-Föreningen, som 1845 bildat sig och hvartill sedermera slutat sig en del jordägare inom norra delen af Calmare Län, första rummet. Dess verksamhet har alltjemnt sedermera fortgått till delägarnes belåtenhet. Af de 10 millioner Mark Hamburger Banko, hvarom Hypotheks-Föreningen vilkorligt på utrikes ort

afslutat kontrakt, hafva endast 4,775,600 R:dr Banko till 1850 års slut indragits. Hypotheks-Föreningens skulder i öfrigt uti delägarnes insättningar och utelöpande obligationer utgöra 1,908,549 R:dr 15 sk. 6 rst. Banko. Delägarnes antal utgör 1,174 personer, med ett egendomsvärde af 12,215,186 R:dr, derpå amorteringslån uttagits till en summa af 4,800,320 R:dr. Reservfonden utgör 73,550 R:dr 16 sk. Banko.

Östgötha Euskilda Bank fortfar att lemna delägarne behållning, dock icke så vinstgifvande, som den, gamla bolaget hade. Såsom fortsättning af den öfversigt om bankens ställning, som inflöt uti sednaste underdåniga berättelsen, får Kongl. Maj:ts Befallningshafvande underdånigst upplysa, att banken hade:

År		Riksmünt i Kassorna.		Utelöpande Sedelstock.		Fordringar.				Skulder.			
						Diskontlån.		På kreditiver.		Depositioner.		Lån.	
		R:dr	s.	R:dr	s.	R:dr	s.	R:dr	s.	R:dr	s.	R:dr	s.
1847	December	614,024	7	1,365,091	—	1,110,510	41	307,910	—	280,650	—	—	—
1848	Juni	468,858	31	1,054,912	32	1,129,718	41	15,700	—	213,840	—	20,000	—
	» December	346,469	17	1,184,667	16	1,281,810	46	188,360	—	287,580	—	30,000	—
1849	Juni	369,340	1	853,030	—	1,226,162	35	—	—	189,320	—	237,473	9
	» December	338,996	31	987,064	—	1,241,600	29	296,830	—	216,570	—	382,500	—
1850	Juni	524,342	7	865,460	—	1,146,731	23	5,680	—	262,290	—	244,500	—
	» December	359,825	23	915,780	32	955,599	22	348,950	—	218,270	—	269,500	—

Länets här i staden befintliga Sparbank räknar nu 4,548 insättare, som der äga ett kapital af 166,372 R:dr 23 sk. Banko. Af insättarne tillhöra 1,105 stycken Kongl. 1:sta Lifgrenadier-Regementets Grenadierer med en summa af 6,051 R:dr 46 sk. Banko och 318 stycken Kongl. 2:dra Lifgrenadier-Regementet med ett belopp af 1,463 R:dr 40 sk. Bankens behållning, som år 1847 utgjorde 5,668 R:dr 34 sk. Banko, har under de trenne påföljande åren ökats till 10,003 R:dr 41 sk. samma mynt.

Länets Brandstods-Bolag för byggnader å landet vinner år från år allt mer förtroende. Hus äro brandförsäkrade för en summa af 18,936,150 R:dr Banko, eller för mer än en million än år 1847, samt lösegendom för 11,446,470 R:dr och således nära en million mer än år 1847; brandskade-ersättningar hafva under loppet af år 1850 utbetalts med 22,097 R:dr 3 sk. 2 rst. Banko.

§ 6.

Städer och Köpingar.

Norrköping. Folkmängden har sedan 1847 ökat med 2,080 personer. Således har folkökningen under de tre sista åren varit större än under åren 1842—1847. Orsaken kan till en del igenfinnas uti en tillökad manufaktur-rörelse. Folkmängden utgjorde vid 1850 års slut 16,937 personer, deraf 7,890 mankön och 9,047 qvinkön. Fabriksrörelsen, hufvudsakligast klädesfabriker, sysselsatte år 1850: 2,267 mantalsskrifne personer, 734 barn och 603 andra icke mantalsskrifne personer, eller tillsammans 3,604 personer. Tillverkningen uti kläden och ylleväfnader uppgick till 1,052,280 $\frac{1}{2}$ alnar med ett värde af 5,883,187 R:dr 42 sk. och 551 stycken schawlar, värda 1,561 R:dr 16 sk., eller ett sammanlagdt tillverkningsvärde af 5,884,757 R:dr 10 sk. Sedan år 1848, hvarom den sednaste underdåniga berättelsen i detta afseende lemnade uppgifter, har arbetarnes antal således förökats med 480 personer, ylleväfnadernes belopp med 186,780 $\frac{1}{2}$ alnar och värdet med 1,088,328 R:dr 42 sk. Fabriksidkarnes antal utgör 136, deraf 21 förut varit fabriksarbetare. Under åren 1849 och 1850 hafva några märklige uppfinningar eller förbättringar uti ifrågavarande industri icke uppkommit, men tvänne nya strumpfabriker hafva inrättats, som år 1850 sysselsatte 39 personer och hade ett sammanräknadt tillverkningsvärde af 2,927 R:dr 7 sk. Dessa inrättningar hafva likväl sedermera betydligt utvidgats.

Pappersfabriken, Sockerbruket och Snusfabriken drifvas med fortfarande kraft och verksamhet samt kunna mäta sig med de bättre så in- som utländska verk af samma beskaffenhet. Ett Bomullsspinneri, som anlades år 1847 och bedrifves med vattenkraft, hade år 1850 trenne spinstolar med 4,992 spindlar, en fläcktmachin, tre rensmaskiner, tre sträckstolar, 28 stycken kardmaskiner, tre stultstolar, sex förspinningsstolar, 13 stycken haspelstolar, två bundtprässar och en slipmachin samt sysselsätter 35 mans- och 115 qvinspersoner, och tillverkade nyssnämnde år for ett värde af 343,325 R:dr 46 sk. 8 rst. Banko.

Motala verkstads i denna stad varande afdelning sysselsätter mycket folk och skötes med fortfarande kraft och ordning.

Handelsrörelsen synes icke sedan år 1847 hafva undergått synnerlig förändring. Staden hade år 1850 fem egne ångfartyg och 18 st. andra fartyg med 737 $\frac{34}{100}$ lästetal; år 1847 anlades genom ett särskildt bolag en reparationsdocka utan

bidrag af Staten. Der sysselsättas 50 personer och under år 1850 blefvo trettio två särskilda dels in- dels utländske fartyg der reparerade.

Ullmagasinet har emottagit:

År 1848	354,583	z	Ull.
» 1849	289,015	»	»
» 1850	234,393	»	»

Fattigvårdsväsendet är ordnadt på ett sätt, som kan tjena till efterdöme för andra samhällen. Inga tiggare synas till; alla som kunna arbeta hafva utvägar till försörjning.

Stadens Sparbanks-inrättningens fond utgjorde år 1850: 209,345 R:dr 20 sk. 2 rst. Fonden har således sedan år 1847 ökat med öfver 50,000 R:dr. Omkring tvätredjedelar af fonden tillhöra den arbetande klassen.

I öfrigt får Kongl. Maj:ts Befallningshafvaude åberopa hvad den förra underdåniga berättelsen upptager, rörande denna uti industrielt hänseende för landet så vigtiga stad.

Linköping. Denna stads folkmängd har sedan år 1847 förökats med 119 personer och utgjorde vid 1850 års slut 5,250, deraf likväl endast 3,129 erlade skatt. Således öfver 2,000 personer som voro från mantalspenningar befriade. Här af följer att stadens fattigvård skall vara betungande. Få samhällen inom riket torde jemförelsevis hafva den beskattning till fattigvården som Linköping. Orsaken härtill ligger hufvudsakligen uti de många oägta barn som här i staden födas och de arbetare, som inflytta. Man har kanske icke utan skäl velat i förra hänseendet se en orsak att här finnas många unga karlar utan full och tillräcklig sysselsättning, tillhörande de i staden förlagde musik-corpser, och de arbetsförtjenster, som stadens kringliggande jord erbjuder, locka dit arbetsfolk, hvilka söka en större dagspenning, än på landet erhålles, utan att beräkna de större hyror och lefnadskostnader, som af förflyttningen folja. Öfverlemnade således åt sig sjelfve, förledas de flesta af de frestelser, som med kroglifvet äro förenade, och förfalla samt blifva snart nog till tunga för fattigvården. Dessa inflyttningar hafva förökat bristen af bostäder för den fattigare delen af arbetsklassen, hvilket likväl till någon del afhulps derigenom, att ett bolag inköpt en gård, som inredts till bostäder åt arbetsklassen.

Handeln och rörelsen i staden synas vilja tillegna sig en större liflighet, helst antalet af dem som söka burskap tilltager, och 1850 års bevillning för borgerlig rörelse öfverstiger bevillningen för år 1847. Till en ännu större liflighet

i rörelsen förmodas i framtiden komma att bidra ombyggnaden af stadens gästgifveri, därför äfven bildat sig ett bolag, som, med en beräknad kostnad af omkring 200,000 R:dr R:gs, har för afsigt att bygga, jemte ett hotel för resande, jemväl åtskillige handels- och andra lägenheter.

En Snus- och Tobaksfabrik drifves med ökad framgång.

Söderköping. Sedan år 1847 har folkmängden i denna stad ökats med 129 personer.

Vid stadens tullkammare Mem har tulluppbörden utgjort:

År 1848	B:ko R:dr 21,535: 24. —
» 1849	» » 23,466: 7. 5.
» 1850	» » 31,799: 33. —

Staden har 3 egna fartyg. Utskeppningen har hufvudsakligen bestått uti bräder, stångjern och spik samt en stor del af förtullningen för inkomne varor skett för handlandes räkning från andra städer.

Vattenkurs-anstalten fortfar att äga förtroende och begagnas af badgäster från åtskilliga delar af riket.

Wadstena. Folkmängden utgjorde vid 1850 års slut 1,835 personer, obereknadt de på hospitalet upptagne personer. Sedan år 1847 har således folkmängden vunnit en förökning af 124 personer. På hospitalet voro år 1850 intagne 275 personer.

Handeln och rörelsen i denna stad har icke gjort betydliga framsteg under de år, denna underdåniga berättelse omfattar; men utsigter till större liflighet i rörelsen äro öppnade genom den beslutade hamnanläggningen, hvartill arbetet genom förberedande åtgärder under loppet af år 1850 börjats. Spetsknypplingen, som varit en lönande binäring inom staden, har aftagit och bereder ej tillverkare och försäljare deraf den inkomst, som tillförene. De utländska spetsarne, som lemnas för billigt pris, hafva tillbakaträngt fördelarne af denna industrigren.

Sparbanken har under ifrågavarande tidrymd vunnit ett ökad och synnerligen begagnadt förtroende. Vid 1847 års slut räknade den 432 insättare med 17,358 R:dr 42 sk. Banko och hade vid 1850 års slut 522 insättare med ett kapital af 26,677 R:dr 15 sk. samma mynt.

Skenninge har sedan år 1847 fått en ökad folkmängd af 75 personer. Handeln och handtverkerierna synas hafva vunnit större liflighet, men jordbruket utgör stadens hufvudsakligaste sysselsättning.

Motala Köping har under de tre år, denna underdåniga berättelse omfattar, märkbart stigit i välstånd och förkofran. Den är indelad i 31 kvadrater med 174 tomter, af hvilka 80 äro bebyggda. Sedan 1850 års början hållas så kallade torgdagar hvarje helgfri lördag, då ofta betydliga quantiteter spanmål afyttras. Rörelsen har deraf fått en förökad liflighet. Den har fyra handlande samt 51 handverkare.

Waldemarsviks Köping. Denna köping tillagnar sig allt mer och mer en vidsträcktare skeppsfart, hvilket åter har ett gynnsamt inflytande på rörelsen i öfrigt samt köpingens utvidgande och välmåga.

Linköpings Slott den 31 December 1851.

På Landshöfdinge-Embetets vägnar:

Gust. Norden.

Fr. Holmqvist.
